

Către: Igor GROSU, Președinte al Parlamentului

Către: Alexei BUZU, Secretar General al Guvernului

Nr. 69 din 27 mai 2026

Ref.: Poziția AmCham Moldova privind procesul de consultare a actelor normative

Stimate Domnule Președinte a Parlamentului,

Stimate Domnule Secretar General al Guvernului,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Având în vedere **rolul Parlamentului Republicii Moldova** în calitate de autoritate legislativă supremă, responsabilă de adoptarea și perfecționarea legilor, precum și de exercitarea controlului parlamentar asupra modului de aplicare a legislației,

Având în vedere **rolul Cancelariei de Stat** în coordonarea procesului de elaborare, avizare și promovare a actelor normative, precum și în asigurarea respectării cerințelor de transparență decizională și a procedurilor stabilite de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative,

aducem în atenția Dumneavoastră o serie de provocări cu care se confruntă mediul de afaceri în legătură cu procesul de consultare a actelor normative, după cum urmează:

1. Respectarea termenelor procedurale prevăzute de lege

Deși Legea nr. 100/2017 și Legea nr. 239/2008 stabilesc termene clare pentru consultarea și avizarea proiectelor de acte normative, în practică se constată frecvent nerespectarea acestora.

În mod particular:

- proiectele sunt supuse consultării publice pentru perioade mai scurte decât cele prevăzute de lege;
- unele etape procedurale sunt accelerate fără justificare adecvată;
- părțile interesate nu dispun de timp suficient pentru o analiză substanțială.

Impact:

- diminuarea calității procesului de consultare publică;
- participare formală, fără posibilitatea unei contribuții reale din partea mediului de afaceri;
- riscuri sporite de incoerență și aplicare dificilă a normelor adoptate;
- afectarea predictibilității și încrederii în procesul legislativ.

Propunere:

- introducerea unor mecanisme de control și responsabilizare privind respectarea termenelor legale;
- stabilirea obligației de justificare explicită în cazul derogărilor de la termenele standard;
- publicarea unui calendar procedural clar și respectarea acestuia în mod consecvent.

Suplimentar, în practică se constată situații în care anunțurile privind consultarea publică sunt publicate pe platformele oficiale cu întârziere față de data indicată ca început al perioadei de consultare.

De exemplu, un anunț publicat efectiv la data de 15 aprilie poate indica drept început al consultării data de 12 aprilie, conform perioadei menționate în solicitarea transmisă spre publicare. În consecință, termenul efectiv disponibil pentru examinarea proiectului și formularea comentariilor este redus artificial.

Impact:

- diminuarea perioadei reale de consultare publică;
- imposibilitatea părților interesate de a beneficia de întreg termenul anunțat;
- participare limitată, în special pentru proiectele complexe sau cu impact semnificativ;
- afectarea transparenței și a previzibilității procesului decizional.

Propunere:

- asigurarea faptului că termenul de consultare curge din data publicării efective a anunțului pe platforma oficială;
- afișarea automată și vizibilă a datei și orei publicării efective;
- ajustarea automată a termenului-limită în cazul publicării întârziate;
- instituirea unor standarde operaționale privind examinarea și publicarea fără întârzieri nejustificate a anunțurilor de consultare.

2. Respectarea obligației de elaborare și publicare a Analizei Impactului de Reglementare (AIR)

Deși cadrul normativ prevede obligativitatea elaborării Analizei Impactului de Reglementare (AIR) pentru proiectele de acte normative, în practică se constată situații în care:

- Analizele de Impact nu sunt publicate împreună cu proiectele de acte normative;
- Analizele de Impact prezentate sunt insuficient fundamentate și nu reflectă impactul real asupra mediului de afaceri, social, etc.
- Procedura de elaborare a AIR este tratată doar ca o etapă formală în promovarea actelor normative

Impact:

- limitarea posibilității de a evalua efectele economice, sociale și administrative ale propunerilor legislative;
- dificultăți pentru mediul de afaceri în formularea unor poziții informate și argumentate;
- risc crescut de adoptare a unor reglementări cu impact neintenționat sau disproportionat;
- afectarea transparenței și a încrederii în procesul decizional.

Propunere:

- asigurarea respectării obligației de elaborare și publicare a AIR pentru toate proiectele relevante;
- asigurarea faptului că membrii Grupului de lucru responsabil pentru revizuirea AIR-urilor este format preponderent din membri din afara Guvernului;
- asigurarea implementării efective a avizelor Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător
-

3. Claritatea obiectului consultării și trasabilitatea proiectelor de acte normative

În practică, se constată o serie de deficiențe în modul de publicare și comunicare a inițiativelor normative:

- la etapa publicării intenției de elaborare, în multe cazuri nu este anexată o notă de concept sau un document echivalent, care să descrie clar obiectivele și opțiunile de reglementare. Ca urmare, nu este clar ce anume se supune consultării la această etapă;
- unele autorități publică ulterior proiectul de act normativ în același spațiu (link/pagină) unde a fost plasată intenția inițială, fără notificarea apariției unui document nou sau modificării titlului, iar acest lucru face dificilă urmărirea evoluției proiectelor, în special în cazul autorităților cu un volum mare de inițiative.

Impact:

- consultări inițiale lipsite de substanță, din cauza lipsei de conținut concret;
- dificultăți pentru părțile interesate în a înțelege direcția de reglementare încă din faza incipientă;
- pierderea unor oportunități de contribuție timpurie și relevantă;
- lipsa transparenței în evoluția proiectelor și risc de omitere a unor etape importante de consultare;
- costuri administrative mai mari pentru mediul de afaceri în monitorizarea inițiativelor.

Propunere:

- instituirea obligației de a publica, odată cu intenția de elaborare, o notă de concept / document de politici care să descrie:
 - ✓ problema identificată;
 - ✓ obiectivele urmărite;
 - ✓ opțiunile de reglementare analizate;
- delimitarea clară a etapelor procesului (intenție – concept – proiect), inclusiv prin:
 - ✓ spații distincte de publicare;
 - ✓ marcarea clară a etapelor;
- introducerea obligației de notificare explicită privind publicarea unui nou document (ex. proiect de act normativ);
- standardizarea practicilor de publicare la nivelul tuturor autorităților publice

4. Centralizarea procesului de consultare publică prin platforma particip.md și a actelor normative subordonate, elaborate de autorități altele decât Guvernul (ordine ale autorităților autonome sau subordonate, inspectoratelor, agențiilor etc)

În prezent, nu toate proiectele de acte normative sunt publicate pe platforma unică de consultare publică particip.md.

În special:

- proiectele de acte normative ale autorităților subordonate celor centrale (cum ar fi serviciile, agențiile subordonate, inspectoratele etc) de nivelul II și III sunt, de regulă, publicate exclusiv pe paginile web ale autorităților emitente;
- aceste proiecte sunt supuse unor termene limitate de consultare și unor practici neuniforme;
- accesul la informație devine fragmentat, iar monitorizarea inițiativelor este dificilă.

Impact:

- lipsa unei imagini complete asupra inițiativelor normative în curs;
- dificultăți semnificative pentru mediul de afaceri în urmărirea proiectelor relevante;
- participare limitată în procesul de consultare, în special pentru proiectele cu impact operațional direct;
- aplicarea neuniformă a principiilor de transparență decizională;
- risc de adoptare a unor reglementări fără o consultare adecvată.

Propunere:

- instituirea obligației de a publica pe platforma particip.md toate proiectele de acte normative supuse consultării publice, indiferent de nivelul acestora (I, II sau III);
- aplicarea unor standarde uniforme de consultare pentru toate proiectele, inclusiv: termene minime; reguli de publicare; cerințe de transparență;
- asigurarea rolului particip.md ca platformă unică și centralizată pentru: informare; consultare; monitorizarea evoluției proiectelor normative;
- integrarea notificărilor automate pentru părțile interesate.

5. Aplicarea uniformă a Legii nr. 100/2017 asupra tuturor autorităților publice, inclusiv a autorităților autonome

În prezent, aplicarea prevederilor Legii nr. 100/2017 nu este percepută ca fiind uniformă la nivelul tuturor autorităților publice, în special în cazul autorităților autonome.

Această situație generează:

- abordări diferite în procesul de elaborare și consultare a actelor normative;
- aplicarea neuniformă a principiilor de transparență și participare;
- existența unor practici procedurale distincte, în funcție de statutul instituțional.

Impact:

- diminuarea coerenței cadrului normativ;
- tratament neuniform al părților interesate;
- dificultăți în asigurarea unui proces legislativ previzibil și echitabil;
- risc de fragmentare a standardelor de calitate a reglementării.

Propunere:

- clarificarea expresă în Legea nr. 100/2017 a faptului că prevederile acesteia se aplică tuturor autorităților publice care elaborează acte normative, inclusiv autorităților autonome;
- eliminarea oricăror ambiguități sau excepții de interpretare privind sfera de aplicare;
- asigurarea aplicării uniforme a:
 - ✓ procedurilor de elaborare;
 - ✓ cerințelor de transparență;
 - ✓ obligațiilor de consultare publică.

6. Publicarea notelor de fundamentare în Registrul de Stat al actelor juridice ca și parte componentă a actelor normative

Deși art. 71 din Legea nr. 100/2017 prevede utilizarea notelor de fundamentare la interpretarea actelor normative, în practică accesul la aceste note este dificil pentru destinatarii ordinari ai reglementărilor deoarece ele urmează a fi identificate doar pe website-urile autorităților care au elaborat proiectele de acte normative (e.g., pe website-ul Parlamentului la rubrica destinată unui proiect de lege anume sau pe website-ul Guvernului la rubrica destinată unei ședințe de Guvern anume pentru un anumit proiect de hotărâre).

Impact:

- Identificarea voinței autorităților care adoptă proiectele de acte normative se transformă într-o procedură care implică timp și abilități specifice;
- Notele de fundamentare nu se bucură de o recunoaștere clară ca și documente care permit interpretarea actelor normative
- reducerea securității juridice și a previzibilității.

Propunere:

- publicarea în Registrul de stat al actelor juridice (legis.md), ca și parte componentă a legilor adoptate, a notelor de fundamentare care le însoțesc.
- în linie cu practica UE (obligația de motivare a actelor, realizată prin preambul/considerente publicate împreună cu actul, art. 296 TFUE), introducerea obligației ca actele normative să includă un preambul/considerente cu elemente minimale pentru interpretare;

Vă rog să o considerați pe Veronica Sirețeanu, director adjunct, în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova (veronicasireteanu@amcham.md), pentru interacțiunea ulterioară pe acest subiect.

Cu această ocazie, AmCham Moldova apreciază deschiderea Domniilor voastre și a instituțiilor ce le conduceți, exprimându-ne **disponibilitatea pentru detalierea comentariilor și propunerilor adresate în cazul unei ședințe dedicate.**

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”